

Systemová opatření v reakci na korupční kauzy ve zdravotnictví

I. Čtyři prioritní systémová opatření

1. Posílení odboru kontroly a řízení státních nemocnic na Ministerstvu zdravotnictví a srovnávání cen a kvality

- Odbor kontroly a řízení státních organizací, tj. i státních nemocnic, má jednotky osob. Ty nejsou schopny dělat pořádně ani kontroly, natož systematicky kontrolovat a vyhodnocovat hospodaření nemocnic, ideálně ve vazbě na rozhodnutí o setrvání managementu.
- Je nutné, aby MZD srovnávalo cenu a kvalitu - např. organizace Kverulant srovnala ceny praní prádla ve 40 nemocnicích a [upozornila \(2016\) na zakázku Motola](#). Nikdo to tehdy nebral vážně.
- Není naplněno programové prohlášení vlády v částech “Zavedeme pravidelné reportování důležitých dat přímo řízených organizací MZ a systematický controlling pomocí elektronických nástrojů – vyhodnocování výsledků s jasným dopadem do praxe. Zavedeme personální, investiční a provozní benchmarking přímo řízených organizací.”

2. Jednotné zásady pro kontrolní systém ve státních nemocnicích

- Ministr zdravotnictví by měl vydat příkaz ministra, který stanoví zásady pro vnitřní kontrolní systém a který bude kontrolován MZD
- nastavení schvalovací matice vylučující koncentraci informací u příliš malého počtu osob,
- předběžné hlášení operací (zakázek) nad určitou hodnotu MZd 5 dnů předem s lidsky srozumitelným odůvodněním podstatných okolností a možností dotazování MZd,
- minimalizace dalších rizik - aby bylo možné lépe identifikovat skutečná rizika, bylo by rozumné udělat protikorupční audit sektoru fakultních nemocnic, který identifikuje hlavní rizika, na která lze reagovat cílenými opatřeními v nastavení celkového kontrolního systému
- návrh požadavků na interní auditory nemocnice včetně sdílení informací o dobré praxi nastavení vnitřního kontrolního systému, finančních auditech, auditech systémů a auditech výkonu,
- zavedení metodiky veřejného nakupování na úrovni všech státních nemocnic, například lze využít [metodiku, kterou Datlab připravil dříve s MMR](#) a prošla připomínkovým řízením, nicméně proti se postavili zadavatelé.

3. Zavedení povinných výběrových řízení na ředitele fakultních nemocnic včetně funkčního období

- Piráti předložili legislativní návrh (5-leté funkční období, transparentní výběrové řízení, max. dvojitý opakování mandátu ředitele v kuse v jedné nemocnici) - PN ST 833
- Při výběru osob je nutné prověřovat rovněž důvěryhodnost a střet zájmů atd. [Piráti v této věci zveřejnili návod na prověřování důvěryhodnosti a doporučili jej státní správě](#). Proběrka NBÚ nemá vypovídající hodnotu.
- Podkladem pro výběr by měly být výsledky působení na předchozí manažerské pozici, ideálně auditované ve výše uvedeném smyslu. Proto je vhodné zajistit, aby kontrolní systém MZD takové audity vyhotovoval.

4. Zveřejňování údajů o hospodárnosti (jednotkových cen, množstevních slev a zpětných bonusů) při zohlednění obchodního tajemství

- [NKÚ upozorňuje](#), že největší nehospodárnost ve zdravotnictví je při nákupu léků.
- Protikorupční organizace evidují kauzy týkající se zpětných bonusů, na které není vidět.
- Je nutné, aby MZD vydalo metodický pokyn ke způsobu zveřejňování těchto informací

II. Opatření, za které je odpovědné Ministerstvo spravedlnosti

1. **Ministerstvo spravedlnosti, Státní zastupitelství a BIS se více zaměří na to, jak rostou majetky manažerů státních organizací**
  - Podezření v kauze Motol bylo možné odhalit pouhým pohledem do katastru nemov., neboť obviněný [Pavel Budinský vlastní 270 pozemků, na které nemohl uspořit ze svého platu](#).
  - Zjevně nikdo nekontroluje, co v těch majetkových příznáních je, ačkoliv u manažerů nemocnic se zjišťovala bezpečnostní způsobilost.
2. **Zpřísnění trestů u vybraných korupčních trestných činů a omezení možnosti předčasného propuštění z výkonu trestu.** Tresty nejsou v současnosti dostatečně odrazující.
3. **Obligatorní zvážení trestu propadnutí majetku pachatele + zvýšení finančních trestů**
  - Soudy by měl u korupčních trestných činů spáchaných v souvislosti s obstaráváním záležitostí veřejného zájmu se škodou nad 1 mil. Kč odůvodnit, proč neuložil trest propadnutí majetku.
  - Trest propadnutí majetku by se měl vztahovat i na majetek, který pachatel za určitou dobu (např. 10 let) vlastnil, ale bezúplatně ho převedl ho na jinou osobu, nebo který byl na jinou bezúplatně převeden s uplatněním jeho vlivu
4. **Automatické uvádění majetku v majetkových příznáních veřejných funkcionářů**
  - Toto opatření sice doporučuje analýza MSP ke střetu zájmů, nicméně není v legislativním procesu
5. **Výrazné zefektivnění práce Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí.** Tato rada nyní prakticky nevytváří žádná užitečná doporučení a je z velké části obsazena politiky a funkcionáři státu, kteří aktivně nenavrhují téměř žádné reálné kroky proti korupci. První krok ministra Blažka po jmenování do čela této Rady bylo rozhodnutí, že se nebude pravidelně scházet. Ministerstvu se nedaří najít shodu s neziskovými organizacemi a přehlasovává je na sílu.
6. **Úprava zákona o ochraně oznamovatelů o možnost anonymního oznámení + hodnocení a školení prošetřovatelů**
  - [Na webu FN Motol je uvedeno](#), že podezření na nezákonné jednání lze oznámit prošetřovateli FN Motol, ale chybí informace o možnosti se obrátit na MSP.
  - Piráti na jednání Vlády (2022) [ostře kritizovali vypuštění anonymního podání](#) ze zákona na ochranu oznamovatelů.
  - Prošetřování anonymních oznámení by mělo být do zákona opět doplněno.
7. **Možnost státního zastupitelství zveřejnit část sdělení obvinění po anonymizaci.** Nejvyšší státní zastupitelství by mělo průběžně informovat veřejnost o korupčních metodách a rizicích na internetu a přes veřejné kanály.
8. **Novela Ústavy rozšiřující působnost NKÚ** - závazek obsažen v několika materiálech (akční plán proti korupci, programové prohlášení vlády)